

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
факультет філології та журналістики
кафедра української мови

УКРАЇНСЬКА МОВА ЯК ІНОЗЕМНА

РОБОЧА ПРОГРАМА

нормативної навчальної дисципліни
для слухачів-іноземців
підготовчого відділення

Луцьк
Вежа-Друк
2020

УДК 811.161.2 (073)

У 78

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри української мови (протокол № 12 від 19 травня 2020 р.).

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією факультету філології та журналістики Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки (протокол № 10 від 9 червня 2020 р.).

Рецензенти: Аркушин Григорій Львович, доктор філологічних наук, професор кафедри історії та культури української мови Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки;

Шевченко Мирослава Вікторівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української та російської мов як іноземних Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Розробники: Данилюк Ніна Олексіївна, доктор філологічних наук, професор кафедри української мови Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки, Масицька Тетяна Євгенівна, доктор філологічних наук, доцент, професор кафедри української мови Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки.

Українська мова як іноземна : робоча програма нормативної навчальної дисципліни для слухачів-іноземців підготовчого відділення. Вид. 5-те, випр. і доп. Луцьк : Вежа-Друк, 2020. 24 с.

Програма навчальної дисципліни «Українська мова як іноземна» відповідає Загальноосвітньому стандарту з української мови як іноземної для слухачів-іноземців підготовчого відділення та програми з української мови як іноземної (B1 – I середній рівень), рекомендованої МОН України. Представлено мовний, мовленнєвий і комунікативний матеріал, опанування якого є достатнім для отримання сертифіката. Для викладачів, магістрів, аспірантів, слухачів-іноземців підготовчих відділень.

УДК 811.161.2 (073)

ББК 81.411.1-94

© Данилюк Н. О., Масицька Т. Є., 2020

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Опис навчальної дисципліни.....	4
Мета і завдання навчальної дисципліни	5
Програма навчальної дисципліни.	7
Розділ 1. Фонетика. Графіка. Комунікація.....	7
Розділ 2. Словотвір і морфеміка. Будова слова. Лексика. Комунікація.....	7
Розділ 3. Граматика. Частини мови. Комунікація.	8
Розділ 4. Граматика. Синтаксис. Комунікація.....	11
Структура навчальної дисципліни.	14
Теми практичних занять	14
Теми самостійної роботи	16
Методи навчання.....	18
Методи та засоби діагностики успішності навчання.....	18
Розподіл балів.....	19
Вимоги до мовленнєвих умінь згідно із Загальноосвітнім стандартом з української мови як іноземної (рівень В 1).	19
Методичне забезпечення.	21

Вступ

Програма навчальної дисципліни «Українська мова як іноземна» складена відповідно до Загальноосвітнього стандарту з української мови як іноземної (наказ Міністерства освіти і науки України від 24.06.2014 р. № 750) для слухачів-іноземців підготовчого відділення та програми з української мови як іноземної (B1 – I середній рівень), рекомендованої МОН України. Згідно з вимогами до I середнього рівня (B1) володіння українською мовою представлено мовний, мовленнєвий і комунікативний матеріал, опанування якого є достатнім для отримання сертифіката. Зміст диференційовано на дві взаємопов'язані змістові лінії: комунікативно-мовленнєва та мовна.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є мовний матеріал з української мови, що включає фонетику, лексику, морфологію, словотвір та синтаксис, а також українські мовленнєві формули, вивчення яких дає змогу іноземцям задовольняти елементарні комунікативні потреби під час спілкування з носіями мови у мінімальному наборі ситуацій, пов'язаних з побутовою, навчальною, обмежено соціально-культурною і країнознавчою сферами.

Міждисциплінарні зв'язки: «Українська мова за професійним спілкуванням», іноземні мови: англійська, французька (розділи «Фонетика», «Лексика», «Грамматика»).

1. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
	Шифр і назва галузі знань 0203 „Гуманітарні науки”	нормативна
	Шифр і назва напряму підготовки -	
Загальна кількість годин 1192		Практичні заняття 816 год.
Тижневих годин (для денної форми навчання):	Освітньо-кваліфікаційний рівень -	Контрольні роботи 16 год.
аудиторних 20		Самостійна робота 360 год.
самостійної роботи 16		Форма контролю: екзамен

2. Мета і завдання навчальної дисципліни

2. 1. **Метою** викладання навчальної дисципліни «Українська мова як іноземна» є формування у слухачів-іноземців знань про українську мову, її фонетичну, лексичну, морфологічну, словотвірну і синтаксичну системи, набуття і збагачення словникового запасу, розвиток усного й писемного, монологічного та діалогічного мовлення, удосконалення вмій та навичок з усіх видів мовленнєвої діяльності (читання, письмо, аудіювання, говоріння) у навчальній та соціально-культурній сферах спілкування, достатніх для отримання сертифіката 1 середнього рівня, що дає підстави навчатися в українських вищих навчальних закладах.

2.2. Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Українська мова як іноземна» є:

- виховання у студентів-іноземців потреби глибше вивчати українську мову;
- докладне ознайомлення з особливостями фонетичної, лексичної, морфологічної, словотвірної та синтаксичної систем української мови;
- оволодіння необхідними орфоепічними, лексичними та граматичними нормами;
- отримання орфографічних і пунктуаційних навичок;
- ознайомлення з українськими мовними стереотипами комунікації;
- набуття практичних навичок реалізовувати комунікативні наміри в різноманітних ситуаціях спілкування;
- отримання соціокультурних та країнознавчих мовних компетенцій.

Реалізація мети й завдань курсу здійснюються з урахуванням вікової, мотиваційної, географічної, культурної, соціальної, мовної гетерогенної ознак контингенту інокомунікантів.

2.3. Згідно з вимогами навчальної програми студенти-іноземці повинні:

знати:

- основні мовні одиниці фонетичної, лексичної, морфологічної, словотвірної та синтаксичної систем української мови;
- формули вітання, прощання, подяки, вибачення, побажання, поради, пропозиції, запрошення, згоди чи незгоди, відмови, дозволу чи заборони, обіцянки, впевненості чи невпевненості;
- різні типи повідомлень про факт, подію, особу, предмет або їх відсутність; про кількість якостей і належність предметів; про дію, час, місце, причину та мету дії або події;
- різні типи питань;
- мовні засоби вираження свого ставлення до повідомлюваного;

вміти:

- вступати в комунікацію (спілкування), знайомитися з будь-ким, представлятися або представляти іншу особу, вітатися, прощатися, звертатися до будь-кого, дякувати, відповідати на подяку або вибачення, просити вибачення;

- ставити запитання і повідомляти про факт або подію, особу, предмет; про наявність або відсутність предмета чи особи; про кількість предметів, їх якість і належність; про дію, час, місце, причину та мету дії або події;

- висловлювати бажання, прохання, запрошення, пропозицію, згоду або незгоду, відмову;

- висловлювати своє ставлення: давати оцінку особі, предмету, факту, дії.

- реалізовувати елементарні комунікативні наміри в таких ситуаціях спілкування: у магазині, касі, кіоску; на пошті; у банку, в пункті обміну валюти; у ресторані, кафе, їдальні, буфеті; у бібліотеці; на заняттях; в адміністративних установах (у деканаті, у дирекції, в офісі й т. ін.); на вулицях міста, у транспорті; у театрі, музеї, на екскурсії; у поліклініці, у лікаря, в аптеці; у ситуації спілкування по телефону; у готелі; на вокзалі, в аеропорту;

- здійснювати мовленнєве спілкування в усній формі в межах актуальної для цього рівня тематики, яку об'єднано у три тематичні групи, визначені за характером участі у них мовця:

«*Людина та її цінності*»: біографія (дитинство, навчання, зацікавлення); сім'я; навчання і робота (обрання місця навчання чи роботи, професії і т. ін.), ставлення до них; система освіти (школи, коледжі, інститути та університети в Україні та рідній країні); роль іноземних мов у житті; вивчення української мови; спосіб життя (режим дня: навчання або робота, відпочинок, спілкування з колегами та друзями); дозвілля, зацікавлення, захоплення (мистецтво, спорт, подорожі і т. ін.);

«*Людина і суспільство*»: місто і село; столиця країни; рідне місто; місто як центр культури і туризму; проблеми сучасного міста; життя в місті та селі; країна; Україна, рідна країна: географія, економіка, культура; відомі діячі науки й культури України та рідної країни;

«*Людина і природа*»: природа (пори року, зміни дня і ночі, природні явища, небесні світила тощо); природа й людина; екологія.

3. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. Фонетика. Графіка. Комунікація.

Комунікація. Формули вітання, прощання і прохання. Знайомство.

Лексика. Назви частин доби (*ранок, день, вечір, ніч*). Назви осіб за родом занять в навчальному закладі (*студент, викладач, декан, ректор*). Назви приміщень (*аудиторія, університет, бібліотека, гуртожиток*), видів діяльності (*лекція, заняття, завдання, вправа, контрольна робота, екзамен, перерва, канікули*). Назви дій (*сидіти, стояти, читати, писати, слухати, повторювати, говорити та ін.*).

Тема 1. Алфавіт. Співвідношення звуків і літер.

Тема 2. Голосні звуки.

Тема 3. Приголосні звуки.

Тема 4. Тверді і м'які, дзвінки і глухі приголосні.

Тема 5. Буквосполучення. Правила вимови.

Тема 6. Склад і слово.

Тема 7. Наголос, ритміка.

Тема 8. Синтагматичне членування.

Тема 9. Інтоніяція. Типи інтонаційних конструкцій: ІК-1 (завершене висловлювання), ІК-2 (спеціальне питання, звертання, прохання), ІК-3 (загальне питання, незакінчена синтагма), ІК-4 (порівняльне питання зі сполучником *а*), ІК-5 (оцінка), ІК-6 (вигук, перепитування).

Тема 10. Графічна система української мови. Опанування кириличним письмом, знання правил правопису. Знаки пунктуації.

Розділ 2. Словотвір і морфеміка. Будова слова.

Лексика. Комунікація

Комунікація. Представлення іншої особи, звертання, запитання про імена, прізвища, міста, країни. Формули мовного етикету.

Лексика. Назви осіб за статтю (*чоловік, жінка*), віком (*дитина, підліток, дорослий, літня людина*), за родинними стосунками (*мама, тато, дідусь, бабуся, брат, сестра, син, донька, тітка, дядько*). Назви міст (*Київ, Луцьк та ін.*), країн (*Україна, Конго, Того, Алжир, Гана, Нігерія, Сирія та ін.*), континентів (*Європа, Азія, Африка, Америка, Австралія*). Типові українські власні імена людей (*Микола, Іван, Андрій, Олександр, Віктор, Ганна, Марія, Тетяна, Валентина й ін.*).

Тема 11. Поняття про основу слова: основа слова і закінчення, корінь слова, суфікс (*книга – книгарня, місто – міський, школяр – школярка*), префікс (*читати – прочитати*).

Тема 12. Словотвірні характеристики: *іноземець – іноземка, Київ – київський, писати – написати, викладач – викладачка, студент – студентка, учень – учениця*.

Тема 13. Основні чергування звуків у корені в формах дієслів I та II дієвідмін (у мінімальному наборі дієслів): *писати – пишу, тишеи ...*, *бігти – біжу, біжиш ...*; в іменниках: *учень – учня, день – дня, олівець – олівця, стіл – стола* та ін. Основно- і словоскладання (*агротехнік, філолог*), аббревіація (*КНУ імені Тараса Шевченка, ЛНУ імені Івана Франка, СНУ імені Лесі Українки, КПІ*).

Розділ 3. Граматика. Частини мови. Комунікація

Комунікація. Знайомство із незнайомими людьми. Розповідь про себе та сім'ю. Формули подяки, вибачення, побажання, прохання, згоди, відмови, привітання із днем народження, зі святом. Спілкування в магазині продуктів, одягу, канцтоварів та ін.; у касі, кіоску; на пошті; у банку, в пункті обміну валюти; у ресторані, кафе, їдальні, буфеті; у бібліотеці; на заняттях; в адміністративних установах (у деканаті, у ректораті, у відділі й т. ін.); на вулицях міста, у транспорті; у театрі, музеї, на екскурсії; у поліклініці, в лікаря, в аптеці. Питальні слова і вирази. Стверджувальні слова і вирази.

Лексика. Назви днів тижня, пір року, місяців. Назви продуктів, страв і напоїв (*хліб, молоко, сир, масло, сіль, цукор, чай, риба, м'ясо* та ін.; *борщ, суп, картопля, макарони, рис, овочі, кава, сік, вода* й ін.). Назви одягу, взуття, головних уборів (*сорочка, штани, спідниця, светр, куртка, шапка, туфлі, черевики, рукавиці* та ін.). Назви канцтоварів (*зошит, ручка, олівець, папір, конверт, листівка, марка, книга, журнал, газета* й ін.). Назви предметів побуту (*стіл, стілець, дошка, шафа, телефон, телевізор, комп'ютер, лампа, диван, ліжко* та ін.). Назви грошових одиниць (*гривня, копійка, купюра, монета, долар, євро* та ін.). Назви будівель та архітектурних форм у місті (*будинок, універмаг, вулиця, площа, парк, музей, театр, цирк* та ін.). Назви частин житла (*квартира, кімната, спальня, кухня, ванна, туалет, коридор, стіна, стеля, підлога, вікно, двері*). Назви видів транспорту (*автобус, тролейбус, автомобіль, таксі, маршрутка, поїзд, літак, корабель* та ін.). Назви частин тіла й органів людини (*голова, рука, нога, спина, живіт, око, ніс, вухо, горло, серце, шлунок, печінка, нирки* та ін.). Назви з медичної сфери (*поліклініка, лікарня, лікар, хворий, грип, ліки, аптека* й ін.). Назви з виробничої та офіційно-ділової сфер (*фабрика, завод, організація, фірма, офіс, директор, деканат, ректорат, відділ* та ін.). Імена відомих людей

(Тарас Шевченко, Леся Українка, Іван Франко та ін.). Формули мовного етикету.

Тема 14. Іменник. Істоти і неістоти.

Тема 15. Власні та загальні назви. Назви міст України.

Тема 16. Однина і множина іменників.

Тема 17. Рід іменників. Іменники чоловічого, жіночого і середнього роду. Назви осіб чоловічої статі за професією, родом діяльності з суфіксами: *-тел(ь), -ник, -ч (-ач, -яч), -ир, -ист (-іст), -ец(ь)*; назви осіб жіночої статі за професією, родом діяльності, похідні від назв осіб чоловічої статі з суфіксами: *-к(а), -иц(я), -ин(я)*. Відміни іменників.

Тема 18. Відмінкова система іменників.

Називний відмінок – суб'єкт (*Віктор читає книгу*); граматичний суб'єкт (*У брата є телефон*); предикат (*Мама – викладачка. Ми студенти*); назва особи (предмета) (*Це Роман. Ось зошит*); факти, події (*Завтра заняття*); наявність предмета (*В університеті є клуб*); ідентифікація особи (*Мене звати Тетяна*).

Тема 19. Родовий відмінок без прийменника: ознака предмета (особи) (*Це столиця України. Ось книга сестри*); заперечення (відсутність) предмета або особи (*Я не маю брата (сестри). У місті немає стадіону. Тут немає книжок*); позначення кількості у сполученні з числівниками (5–10) (*Тут п'ять студентів*); позначення тривалості дії (*Я живу тут шість місяців*); назва місяця в даті (запитання *Яке сьогодні число?*) (*Восьме березня*).

Тема 20. Родовий відмінок з прийменником: *з, із* – початковий пункт руху (*Звідки?*) (*Студент приїхав із Китаю. Я прийшла з університету*); *у* – належність особі (*У Миколи є автомобіль*); *після, до* – час (*Зайдіть після лекції*); *біля, навпроти, серед, коло (навколо), ліворуч від, праворуч від, недалеко від* – місце (*Я чекатиму тебе біля університету. Зупинка знаходиться недалеко від магазину*); *до* – особа як мета руху (*Андрій іде до викладача*).

Тема 21. Давальний відмінок: адресат дії (*Увечері я телефоную другові*); особа (предмет), про вік якої йдеться (*Це моя сестра. Їй вісімнадцять років*); логічний суб'єкт у безособових реченнях зі словами *потрібно, треба, повинен (повинна)* (*Мені треба піти у поліклініку*); логічний суб'єкт у реченнях зі словами *подобатися – сподобатися* (*Йому подобається книга. Йому подобається ходити пішки*).

Тема 22. Знахідний відмінок: а) без прийменника: особа або предмет як об'єкт дії (*Дайте, будь ласка, словник. Я вивчаю мову*); логічний суб'єкт при дієслові *звати* (*Мене звати Марина*); час, тривалість дії (*Я навчаюся в університеті місяць*); б) з прийменником: *в (у), на* – напрям руху (*Ми ідемо у театр. Завтра я їду у Львів*); *у* – час (день тижня) (*У вівторок у нас екзамен*); *через* – час (*Тато приїде через тиждень*); *про* – об'єкт розмови, думки (*Брат розповів мені про Київ*).

Тема 23. Орудний відмінок: а) без прийменника: із дієсловами *цікавитися, захоплюватися* (*Брат захоплюється спортом*); професія особи (із дієсловами *бути, стати*) (*Петро мріяв бути музикантом, а став*

юристом); з наряддя дії (*Я пишу ручкою. Я малюю олівцем*); засіб пересування (із дієсловами руху) (*Я поїду поїздом. Я полечу літаком. Я приїду автобусом. Я подорожую кораблем*); місце руху (*Ми гуляємо містом. Я йду парком. Я йду вулицею*); б) з прийменником: з (*із*) – спільна дія (*Я живу в кімнаті разом із другом. Ми живемо разом із батьками*); з (*із*) – ознака (*Я люблю чай із цукром. Я п'ю каву з молоком. Я їм хліб з медом*).

Тема 24. Місцевий відмінок: в (*у*), на – місце (*Він живе в селі. Зошит лежить на столі*); у – час (*Він приїхав у вересні*).

Тема 25. Кличний відмінок: звертання (*Привіт, Ніно! До побачення, Петре!*). Назви осіб чоловічої / жіночої статі за національністю з суфіксами: -ин, -ец(ь), -анец(ь), -ак (-як), -анин (-янин), -ок, -к(а), -ен(я); абстрактні поняття, дії, ознаки, якості і т. ін. із суфіксами: -іст(ь), -ств(о), -цтв(о), -анн(я), -енн(я); іменники із суфіксами суб'єктивної оцінки: для чоловічого роду: -ок, -ец(ь), -очок, -чик; для жіночого роду: -к(а), -иц(я), -ечк(а), -ус(я); для середнього роду: -еньк(о), -ен(я).

Тема 26. Займенник. Значення, відмінкові форми, зміни і вживання особових займенників (*я, ти, він, вона, воно, ми, ви, вони*).

Тема 27. Питальні займенники (*хто? що? який? чий? де? куди? звідки? коли? як? скільки? котрий? чому?*)

Тема 24. Вказівні займенники (*цей, ця, це, ці*).

Тема 25. Означальні (*кожен, сам, весь*) і заперечні (*ніхто, ніщо*) займенники.

Тема 27. Відмінювання присвійних займенників.

Тема 28. Прикметник. Прикметники якісні, відносні та присвійні. Якісні прикметники із суфіксами -ив-, -лив-, -н-, -ивн-, -ичн-; присвійні прикметники із суфіксами: -ин, -ів (-їв), -ач- (-яч-); прикметники із суфіксами суб'єктивної оцінки: -еньк-, -есеньк-, -езн-, -енн-; вищий ступінь порівняння прикметників із суфіксами: -ш- або -іш- (*дешевий – дешевший, розумний – розумніший*).

Тема 29. Узгодження прикметників з іменниками в роді, числі та відмінку.

Тема 30. Числівник. Кількісні числівники (*один, два, три* і под.). Вживання кількісних числівників у сполученні з іменниками (*один зошит, два дні*).

Тема 31. Порядкові числівники (*перший, другий, третій ...*) у формі називного відмінка.

Тема 32. Дієслово. Інфінітив (*читати, могли, йти, дивитися*). Доконаний та недоконаний вид дієслова (*робити – зробити, писати – написати, говорити – сказати*).

Тема 33. Теперішній час дієслова. 1, 2, 3 особи однини і множини.

Тема 34. I і II дієвідміна дієслова (*знати, говорити, вчитися*). Дієвідмінювання найбільш уживаних дієслів (*бути, сидіти, стояти, говорити, розмовляти, читати, писати, слухати, знати, розуміти, запитувати, відповідати* та ін.).

Тема 35. Минулий час дієслова. 1, 2, 3 особи однини і множини.

Тема 36. Майбутній час дієслова. Проста і складна форми майбутнього часу (*буду читати, читатиму*).

Тема 37. Наказовий спосіб дієслів (*читай, читайте; пиши, пишіть*).

Тема 38. Дієслівне керування (*дивитися телевізор; познайомитися з викладачем*). Перехідні і неперехідні дієслова (*зустріти студента; захоплюватися спортом*).

Тема 39. Дієслова руху без префіксів (*ходити, йти, їздити, їхати, піти*) і з префіксами *по-* (*пі-*), *при*, *-(ві-)*, *у-* (*уві-*), *ви-*, *при-*, *пере-*, *об-*, *в* (*уві-*): *прийти, поїхати, приїхати, наїхати, переїхати, об'їхати, в'їхати, увійти*; дієслова із суфіксами: *-ува-*, *-ва-*, *-и-*, *-і-*, *-а-* (*крокувати, здавати, їхати, бігати, летіти*). Вид дієслова (*робити – зробити, їхати – приїхати, писати – написати*).

Тема 40. Дієприкметники: активні: із суфіксом *-л-* (*опалий, зів'ялий*); пасивні із суфіксами *-н-*, *-ан*, *-ен-*, (*-єн-*), *-т-*, *-ова-* (*написаний, зроблений, закритий, намальований*).

Дієприслівники: із суфіксами *-учи(-ючи)*, *-ачи(-ячи)* (*пишучи, летючи, бачачи, ходячи*).

Тема 41. Прислівник. Розряди прислівників за значенням: місця (*далеко, близько*), часу (*вранці, влітку*), способу дії (*добре, погано*), міри і ступеня (*повільно, швидко*).

Предикативні прислівники (*можна, треба, потрібно, важливо*) в обмежених структурах. Питальні прислівники (*як, коли, де, куди, звідки*). Прислівники із суфіксами *-о*, *-е* (*високо, добре*) та з префіксом *по-* і суфіксами *-ому*, *-и* (*по-доброму, по-українськи*).

Поєднання прислівників із дієсловами.

Тема 42. Службові частини мови. Прийменники (*в* (*у*), *на*, *з*, *до*, *про* та ін.).

Тема 43. Сполучники і сполучні слова (*і, або, а, але, не тільки ..., але й ..., коли, тому що, тому, що, де, куди, який, котрий, чи, як, щоб* та ін.)

Тема 44. Частки (*так, ні, не, навіть, би, б*).

Розділ 4. Граматика. Синтаксис. Комунікація

Комунікація. Різні типи повідомлень про факт, подію, особу, предмет або їх відсутність; про кількість, якість і належність предметів; про дію, час, місце, причину та мету дії або події; різні типи питань; мовні засоби вираження свого ставлення до повідомлюваного. Спілкування по телефону. Розповідь про свій робочий день, вільний час, відпочинок, захоплення, професії. На вокзалі, в аеропорту, в готелі, на екскурсії.

Спілкування про Україну, Київ, Луцьк, про своє рідне місто (село) та країну, про країни світу, про погоду, про природу, про Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки.

Запитання і відповіді на основі прочитаного тексту. Монологічне, діалогічне та полілогічне мовлення.

Лексика. Назви осіб за різними ознаками (*студент – студентка, хлопець – дівчина, викладач – викладачка, проректор, методист, куратор; продавець – продавчиня, бізнесмен – бізнесменка, лікар – лікарка, інженер, касир – касирка та ін.*). Назви громадських споруд та їхніх частин (*готель, реєстрація, номер, залізничний вокзал, автовокзал, аеропорт, каса, зал очікування, перон, колія, термінал, відправлення, прибуття та ін.*). Назви, пов'язані з відпочинком (*робочий день, вихідний день, улюблене заняття, відпочинок; читати книжку, малювати картину, співати пісню, танцювати на дискотеці, слухати музику, фотографувати друзів, дивитися фільми та ін.*). Назви, пов'язані зі спортом (*спорт, грати у футбол, волейбол, теніс, баскетбол; займатися бігом, легкою атлетикою, боксом; піднімати штангу та ін.*). Назви, пов'язані з екскурсією (*іти (їхати) на екскурсію, екскурсивод, музей, туристичне бюро, туристичний маршрут, поїздка, їхати автобусом, поїздом, маршрутною; експозиція, розповідь, оглядовий майданчик та ін.*).

Власні та загальні географічні назви (*Київ, столиця, місто, Україна, область, район, центр, схід, захід, північ, південь, континент, море, океан, річка, гора, долина, поле, ліс та ін.*). Назви небесних світил й атмосферних явищ (*небо, сонце, місяць, зірка, хмара, дощ, вітер, сніг*). Назви рослин, тварин і птахів (*дерево, куш, калина, дуб, клен, береза; собака, кіт, корова, кінь; курка, півень та ін.*). Назви, пов'язані зі Східноєвропейським національним університетом імені Лесі Українки (*Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, інститут іноземних мов, інститут філології та журналістики, факультет міжнародних відносин, економічний факультет, музей Лесі Українки, етнографічний музей, музей історії університету, семестр та ін.*).

Тема 45. Просте речення. Типи речень за метою висловлювання: розповідні (*Вчора приїхав мій батько. Я зустрів товариша. Я розмовляю з викладачем*); питальні (*Що ви зараз робите? Де ти живеш? Коли почнеться практичне заняття? Коли буде перерва?*); спонукальні (*Ходімо до аудиторії. Прочитай вправу. Напиши речення*).

Тема 46. Типи речень за емоційним забарвленням: окличні (*Яка чудова погода!*); неокличні (*Сьогодні дуже гарний день*). Стверджувальні речення (*Сьогодні холодно. Максим читає книгу*); заперечні речення (*Друзі не прийшли*).

Тема 47. Двоскладні речення (*Студент читає. Тато – інженер. Подруга вдома. У неділю буде вечірка. У мене є словник. У місті є театр*). Односкладні речення без дієвідмінюваної форми дієслова (*Душно. Читайте!*). Односкладні речення (*Іду в магазин; Думаю про маму; Вчимо українську мову*).

Тема 48. Суб'єкт і предикат у реченні. Способи вираження граматичного суб'єкта: іменник або займенник у формі називного відмінка (*Олесь (він) відпочиває*); сполучення числівника й іменника у формі

називного (*два, три, чотири*) або родового відмінка (*п'ять, шість...*) відмінка (*Два брати разом приїхали до України*).

Тема 49. Способи вираження логічного суб'єкта: іменник або займенник у формі знахідного відмінка (*Мене звати Петро*); іменник або займенник у формі родового відмінка (*У нього є автомобіль*); іменник або займенник у формі давального відмінка (*Їй двадцять років*).

Тема 50. Способи вираження предиката: дієслово дійсного, умовного способу (*Студент читає. Читайте!*); сполучення особової форми дієслова з інфінітивом (*Я люблю співати*); сполучення особової форми дієслова з іменником (*Віктор буде лікарем*); іменник або займенник у формі називного відмінка (*Київ – це велике місто*); прикметник або займенник у формі називного відмінка (*Ця книга – моя. Іванка дуже красива*).

Тема 51. Способи вираження логіко-смыслових відношень у реченні: об'єктні відношення (відмінкові і прийменниково-відмінкові конструкції іменників: *Я слухаю музику. Я думаю про батьків*); означальні відношення: узгоджене означення (*гарна дівчина*); неузгоджене означення (*кава з молоком, словник студента, розповідь про Київ*).

Тема 52. Способи вираження просторових відношень (прийменниково-відмінкові конструкції іменників, прислівники: *Тарас живе у Львові. Марія живе далеко*); часових відношень (прийменниково-відмінкові конструкції іменників, прислівники: *Ми приїхали у вересні. Я довго вивчала українську мову*); відношень мети (сполучення особової форми дієслова з інфінітивом: *Я йду відпочивати*); способу дії (прислівники: *Вона добре читає українською*).

Тема 53. Порядок слів у реченні: прикметник передує іменникові (*Це цікава книга*); залежне слово стоїть після головного (*Він живе у центрі міста. Сашко читає книгу*); прислівники на *-о, -е* передують дієслову (*Він добре вчиться. Вона гарно співає*); група підмета розташована перед групою присудка (*Андрій спить на дивані*); детермінант, що позначає час або місце, стоїть на початку речення, за ним група присудка, а потім група підмета (*У Києві є багато університетів*).

Тема 54. Складне речення. Складносурядні речення зі сполучниками *і, а, але*.

Тема 55. Складнопідрядні речення, види складнопідрядних речень із різними сполучниками і сполучними словами: з'ясувальні (*що, хто, як, який, чий, де, куди, звідки, чому, скільки, щоб*); означальні (*який, котрий*); часу (*коли*); обставинні: причиново-наслідкові (*тому що, бо*).

Тема 56. Пряма й непряма мова. Діалог. Сполучники та сполучні слова у прямій й непрякій мові: *що, де, коли, скільки, чому ...* (*Викладач запитав: «Де Микола?» Я відповів, що він захворів*).

4. Структура навчальної дисципліни

Таблиця 2

Назви розділів	Кількість годин						
	Усього	у тому числі					
		Лек.	Практ.	Лаб.	Інд.	Сам. роб.	Контр. роб.
1	2	3	4	5	6	7	8
Розділ 1. Фонетика. Графіка. Комунікація.	222	-	128	-	-	90	4
Розділ 2. Словотвір і морфеміка. Будова слова. Лексика. Комунікація.	220	-	126	-	-	90	4
Розділ 3. Граматика. Частини мови. Комунікація.	440	-	346	-	-	90	4
Розділ 4. Граматика. Синтаксис. Комунікація.	310	-	216	-	-	90	4
Усього годин	1192	-	816	-	-	360	16

5. Теми практичних занять

Таблиця 3

№ з/п	Тема	Кількість годин
1.	Розділ 1. Алфавіт. Співвідношення звуків і літер. Комунікація.	8
2.	Голосні звуки. Комунікація.	12
3.	Приголосні звуки. Комунікація.	24
4.	Тверді та м'які, дзвінкі та глухі приголосні. Комунікація.	14
5.	Буквсполучення. Правила вимови. Комунікація.	12
6.	Склад і слово. Комунікація.	12
7.	Наголос, ритміка. Комунікація.	12

8.	Синтагматичне членування. Комунікація.	8
9.	Інтонія. Комунікація.	8
10.	Знаки пунктуації. Комунікація.	8 / 118
11.	Розділ 2. Поняття про будову слова. Лексика. Комунікація.	42
12.	Словотвірні характеристики слів. Лексика. Комунікація.	32
13.	Поняття про чергування звуків. Лексика. Комунікація.	28 / 102
14.	Розділ 3. Іменник. Істоти і неістоти.	10
15.	Власні та загальні назви. Назви міст України.	8
16.	Однина і множина іменників.	12
17.	Рід іменників.	8
18.	Відмінкова система іменників.	12
19.	Родовий відмінок без прийменника.	12
20.	Родовий відмінок з прийменником.	12
21.	Давальний відмінок.	12
22.	Знахідний відмінок.	12
23.	Орудний відмінок.	12
24.	Місцевий відмінок.	12
25.	Кличний відмінок.	8
26.	Займенник. Особові займенники.	10
27.	Питальні займенники.	12
28.	Вказівні займенники.	12
29.	Означальні і заперечні займенники.	12
30.	Відмінювання присвійних займенників.	12
31.	Прикметник.	10
32.	Узгодження прикметників з іменниками.	10
33.	Числівник. Кількісні числівники.	12
34.	Порядкові числівники.	12
35.	Дієслово. Інфінітив. Доконаний та недоконаний вид дієслова.	12
36.	Теперішній час дієслова.	12
37.	I і II дієвідміна дієслова.	6
38.	Минулий час дієслова.	12
39.	Майбутній час дієслова.	10
40.	Наказовий спосіб поширених дієслів.	10
41.	Дієслівне керування.	10

42.	Дієслова руху без префіксів і з префіксами.	12
43.	Дієприкметник. Дієприслівник.	10
44.	Прислівник. Предикативні прислівники.	12
45.	Питальні прислівники.	12
46.	Службові частини мови. Прийменник.	12
47.	Сполучники і сполучні слова.	12
48.	Частки.	12 / 386
49.	Розділ 4. Просте речення.	14
50.	Типи речень за емоційним забарвленням.	12
51.	Двоскладні речення.	20
52.	Суб'єкт і предикат у реченні.	12
53.	Способи вираження логічного суб'єкта.	14
54.	Способи вираження предиката.	14
55.	Способи вираження логіко-сміслових відношень у реченні.	14
56.	Способи вираження просторових відношень.	24
57.	Порядок слів у реченні.	22
58.	Складне речення. Складносурядні речення.	24
59.	Складнопідрядні речення та їх види.	24
60.	Пряма й непряма мова.	16 / 240
	Разом	816

6. Теми самостійної роботи

Таблиця 4

№ з/п	Тема	Кількість годин
1.	Розділ 1. Алфавіт. Співвідношення звуків і літер. Комунікація.	16
2.	Голосні звуки. Комунікація.	12
3.	Приголосні звуки. Комунікація.	18

4.	Тверді та м'які, дзвінки та глухі приголосні. Комунікація.	4
5.	Буквосполучення. Правила вимови. Комунікація.	4
6.	Склад і слово. Комунікація.	10
7.	Наголос, ритміка. Комунікація.	8
8.	Синтагматичне членування. Комунікація.	10
9.	Інтоніяція. Комунікація.	8
10.	Знаки пунктуації. Комунікація.	6 / 90
11.	Розділ 2. Поняття про будову слова. Лексика. Комунікація.	30
12.	Словотвірні характеристики слів. Лексика. Комунікація.	30
13.	Поняття про чергування звуків. Лексика. Комунікація.	30 / 90
14.	Розділ 3. Іменник. Істоти і неістоти.	4
15.	Власні та загальні назви. Назви міст України.	2
16.	Однина і множина іменників.	2
17.	Рід іменників.	2
18.	Відмінкова система іменників.	10
19.	Прикметник.	8
20.	Узгодження прикметників з іменниками.	2
21.	Числівник. Кількісні числівники.	2
22.	Порядкові числівники.	2
23.	Дієслово. Інфінітив. Доконаний та недоконаний вид дієслова.	2
24.	Теперішній час дієслова.	6
25.	I і II дієвідміна дієслова.	6
26.	Минулий час дієслова.	6
27.	Майбутній час дієслова.	6
28.	Наказовий спосіб поширених дієслів.	4
29.	Дієслівне керування.	4
30.	Дієслова руху без префіксів і з префіксами.	4
31.	Дієприкметник. Дієприслівник.	2
32.	Прислівник. Предикативні прислівники.	2
33.	Питальні прислівники.	2
34.	Службові частини мови. Прийменник.	4
35.	Сполучники і сполучні слова.	4

36.	Частки.	4 / 90
37.	Розділ 4. Просте речення.	4
38.	Типи речень за емоційним забарвленням.	3
39.	Двоскладні речення.	3
40.	Суб'єкт і предикат у реченні.	3
41.	Способи вираження логічного суб'єкта.	8
42.	Способи вираження предиката.	10
43.	Способи вираження логіко-сміслових відношень у реченні.	10
44.	Способи вираження просторових відношень.	10
45.	Порядок слів у реченні.	5
46.	Складне речення. Складносурядні речення.	14
47.	Складнопідрядні речення та їх види.	14
48.	Пряма й непряма мова.	6 / 90
	Разом	360

7. Індивідуальні завдання – не передбачені.

8. Методи навчання

Основними методами навчання є такі: перевірка набутих знань і навичок на практичних заняттях шляхом усного опитування і виконання вправ, перевірка самостійно зроблених слухачами завдань, індивідуальний контроль за роботою слухачів, перевірка контрольних робіт, виконання завдань на екзамені.

9. Методи та засоби діагностики успішності навчання

Методами діагностики успішності навчання є перевірка набутих знань і навичок на практичних заняттях шляхом усного опитування і виконання практичних завдань, перевірка самостійно виконаних слухачами вправ, індивідуальний контроль за роботою слухачів, самоконтроль, перевірка контрольних робіт.

10. Розподіл балів, які отримують слухачі

Робота слухачів на практичних заняттях оцінюється за 12-бальною системою. На екзамені слухач отримує максимально 100 балів. Аудіювання (сприймання тексту на слух) оцінюється у 10 балів, читання тексту і відповіді на питання – 20, письмо (диктант) – 10, говоріння (розповідь про себе і презентація країни) – 40, граматичні вправи – 20 балів.

Критерії оцінювання на екзамені

Оцінювання здійснюється із врахуванням вимог до мовленнєвих умінь згідно із Загальноосвітнім стандартом з української мови як іноземної (рівень В 1).

Вимоги до мовленнєвих умінь згідно із Загальноосвітнім стандартом з української мови як іноземної (рівень В 1)

АУДІЮВАННЯ

Інокомунікант повинен уміти: сприймати на слух інформацію, яка міститься в монологічному висловлюванні: тему, основну ідею, головну і додаткову інформацію кожної змістової частини повідомлення з достатньою повнотою, глибиною, точністю.

А. Аудіювання монологічного мовлення

Тематика тексту актуальна для соціально-побутової та соціально-культурної сфер спілкування. *Тип тексту*: повідомлення, розповідь, опис, а також тексти змішаного типу з елементами роздуму. Тексти автентичні (мінімальний рівень адаптації). *Обсяг тексту*: 500–600 слів. *Кількість незнайомих слів*: до 3 %. *Темп мовлення*: 210–230 складів на хвилину. *Кількість представлень*: 1–2.

Б. Аудіювання діалогічного мовлення

Інокомунікант повинен уміти: сприймати на слух основний зміст діалогу, комунікативні наміри його учасників. *Тематика діалогу*: актуальна для побутової і соціально-культурної сфер спілкування. *Обсяг діалогу*: не менший, ніж 10–12 розгорнутих реплік. *Кількість незнайомих слів*: до 2 %. *Темп мовлення*: 210–230 складів на хвилину. *Кількість представлень*: 1–2.

ЧИТАННЯ

Інокомунікант повинен уміти: використовувати різні стратегії читання відповідно до визначеної комунікативної ситуації; визначати тему тексту, розуміти його основну ідею; розуміти й основну, і додаткову інформацію, яка

міститься в тексті, із достатньою повнотою, точністю і глибиною; інтерпретувати інформацію, викладену в тексті, висновки й оцінки автора. *Вид читання:* читання із загальним охопленням змісту, навчальне. *Тип тексту:* повідомлення, текст описового й розповідного характеру з елементами роздуму. Автентичні тексти чи тексти з мінімальним рівнем адаптації на лексико-граматичному матеріалі, який відповідає цьому рівню. *Тематика тексту* актуальна для соціально-культурної сфери спілкування. *Обсяг тексту:* 900–1000 слів. *Кількість незнайомих слів:* до 5–7 %. **Швидкість читання:** при навчальному читанні – 40–60 слів на хвилину; при читанні із загальним охопленням змісту – 80–100 слів на хвилину.

ПИСЬМО

Інокомунікант повинен уміти: будувати письмове монологічне висловлювання продуктивного характеру на запропоновану тему відповідно до заданої комунікативної ситуації; будувати письмове монологічне висловлювання репродуктивно-продуктивного характеру на основі прочитаного тексту відповідно до запропонованої комунікативної ситуації. *Тип представленого тексту:* розповідь, опис, повідомлення, а також тексти змішаного типу з елементами роздуму. Тексти автентичні (мінімальний рівень адаптації). *Тематика тексту* актуальна для соціально-побутової та соціально-культурної сфер спілкування. *Обсяг представленого тексту:* 600–700 слів. *Кількість незнайомих слів* у представленому тексті – до 5 %.

Письмові тексти повинні бути оформлені відповідно до норм української літературної мови. Тексти продуктивного характеру повинні містити не менше, ніж 20 речень.

ГОВОРІННЯ

А. Монологічне мовлення

Інокомунікант повинен уміти: самостійно продукувати зв'язні, логічні висловлювання відповідно до запропонованої теми і комунікативної ситуації; будувати монологічні висловлювання репродуктивного типу на основі прослуханого чи прочитаного тексту різної формально-змістової структури і комунікативної спрямованості; передавати зміст, основну ідею прочитаного чи прослуханого тексту і висловлювати власне ставлення до фактів, подій, викладених у тексті, дійових осіб та їхніх вчинків. *Обсяг представленого тексту:* 600–700 слів. *Кількість незнайомих слів:* у представленому тексті – до 3 %. *Тип представленого тексту:* розповідь, опис, повідомлення, а також тексти змішаного типу з елементами роздуму. Тексти автентичні (мінімальний рівень адаптації). *Обсяг продукованого тексту:* не менший, ніж 20 фраз.

Б. Діалогічне мовлення

Інокомунікант повинен уміти: розуміти зміст повідомлень співрозмовника, визначати його комунікативні наміри в певних ситуаціях; адекватно реагувати на репліки співрозмовника; ініціювати діалог, висловлювати свій комунікативний намір у мовленнєвих ситуаціях,

актуальних для цього рівня володіння мовою. Тип діалогу: діалог-розпитування, діалог-повідомлення, діалог-спонукання. Висловлювання інокомунікантів повинні бути оформлені відповідно до норм сучасної української літературної мови, з урахуванням загальноприйнятих і соціально обумовлених норм мовного етикету.

11. Методичне забезпечення

1. Азарова Л. Є., Зозуля І. Є., Солодар І. Є. Українська мова для слухачів-іноземців підготовчого відділення : [навч. посібник]. Вінниця: ВНТУ, 2010. 121 с.
2. Антонів О., Паучок Л. Українська мова для іноземців : модульний курс : [навч. посібник]. Київ: Фірма «ІНКОС», 2012. 268 с.
3. Вінницька В. М., Головяшина Л. С., Плющ Н. П. Українська мова як іноземна (початковий курс). Київ: ВПЦ «Київський університет», 2002. 379 с.
4. Вінницька В. М., Плющ Н. П. Українська мова : [практичний курс граматики для студентів-іноземців] Київ: ВПЦ «Київський університет», 2003. 272 с.
5. Гримич М., Непийвода Н., Різун В. Українська мова щодня : [навч. посібник]. Київ: Заповіт, 1998. 160 с.
6. Данилюк Н. О. Україна від А до Я : мовокраїнознавчий міні-словник. Луцьк: Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2014. 92 с.
7. Данилюк Н. Міжмовні та міжкультурні паралелі на початковому етапі навчання української мови арабських студентів. *Теорія і практика викладання української мови як іноземної* : [зб. наук. праць [редкол. : І. Кочан (гол. ред.) та ін.]. Львів: Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка, 2016. № 12. С. 257–264.
8. Danylyuk N, Masitska T. Educational methodological basis for teaching Ukrainian as a foreign language at the preparatory department. *STUDIA UKRAINICA POSNANIENSIA*, vol. VIII/1: 2020, pp. 19–32.
9. Зайченко Н. Ф., Воробйова С. А. Практичний курс української мови для іноземців : усне мовлення : [навч. посібник]. Київ: Знання України, 2004. 323 с.
10. Іванець Т. Ю., Корженко В. Я., Абрамчук О. В. Українська мова для іноземних студентів : [навч. посібник для студентів-іноземців]. Вінниця: ВДТУ, 1999. 112 с.
11. Кудіна Т. Українська мова як іноземна (початковий курс) : [підручник]. Київ: Видавництво Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, 2009. 334 с.
12. Лисенко Н. О., Кривко Р. М. та ін. Українська мова для іноземців : [навч. посібник] Київ: Центр учб. літ-ри, 2010. 240 с.

13. Мазурик Д. Українська мова для іноземців. Крок за кроком. Харків : Фоліо, 2017. 288 с.
14. Масицька Т. Є. Українська мова як іноземна: комунікація: навч. посібник. Луцьк: Вежа-Друк, 2019. 232 с.
15. Назаревич Л. Т., Гавдида Н. І. Українська мова для іноземців. Практикум (Рівні В1–В2). Тернопіль: ФОП Паляниця В. А., 2017. 2-е видання; змінене й доповнене. 212 с.
16. Практикум з української мови для іноземних англомовних студентів 1-го курсу / Упор. Л. В. Фоміна, А. М. Дудка, І. І. Кулікова, О. В. Самолисова. Харків: ХНМУ, 2017. 90 с.
17. Сокіл Б. Українська мова за три тижні : [навч. посібник]. Тернопіль : Мандрівець, 2010. 216 с.
18. Українська мова: [навч. матеріали для студентів-іноземців 1-го курсу] / укл. О. П. Коньок. Суми : Вид-во СумДУ, 2009. 103 с.
19. Чистякова А. Б., Селіверстова Л. І., Лагута Т. М. Українська мова для іноземців : [підруч. для інозем. студ. вищ. навч. закл.]. Харків: Вид-во «Індустрія», 2008. 384 с.
20. Вступний курс з української мови для студентів-іноземців підготовчого відділення / за ред. Т. О. Дегтярьової. Суми: Університетська книга, 2010. 415 с.
21. English-Ukrainian Reference Dictionary for Foreigners / уклад. Є. І. Гороть, Н. О. Данилюк, І. М. Калиновська та ін.; під кер. та за заг. ред. проф. Є. І. Гороть. Луцьк: Вежа-Друк, 2016. 500 с.
22. Notes on Ukrainian Grammar : навч.-метод. матеріали з граматики української мови для англомовних студентів-іноземців / Гороть Є. І., Данилюк Н. О., Малімон Л. К., Рогач О. О. Луцьк: СНУ імені Лесі Українки, 2014. 40 с.
23. Speak Ukrainian with Us / Н. Makarova, L. Palamar, N. Prisyazhnyuk. Part I. Introductory Phonetic Course. Kyiv: Vyshcha Shkola, 1992. 103 s.; Part II. Introductory Grammar Course. Kyiv: Vyshcha Shkola, 1993. 150 s.
24. Bekh O., Dingley J. Ukrainian. Berkshire : Cox & Wyman Limited, Reading, 1997. 300 p.

Навчально-методичне видання

Данилюк Ніна Олексіївна

Масицька Тетяна Євгенівна

УКРАЇНСЬКА МОВА ЯК ІНОЗЕМНА

РОБОЧА ПРОГРАМА

**нормативної навчальної дисципліни
для слухачів-іноземців
підготовчого відділення**

Друкується в авторській редакції

Формат 60x84 1/16. 1,16 ум. друк. арк., 1,03 обл.-вид. арк. Наклад 50 пр.

Зам. 102. Видавець і виготовлювач – Вежа-Друк

(43025, м. Луцьк, вул. Бойка, 1, тел. (0332) 29-90-65).

Свідоцтво Держ. комітету телебачення та радіомовлення України

ДК № 4607 від 30.08.2013 р.